

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Røros kommune

Arkivsak: 23/315
Møtedato/tid: 24.10.2023 kl. 15:00 – **MRK TID**
Møtested: Storstuggu

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Torill Bakken på telefon 90815168, eller e-post: torill.bakken@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Os, 16.10.2023

Ole Jørgen Kjellmark (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torill Bakken
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør, postmottak og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
27/23	Forvaltningsrevisjonsrapport; Arbeidsmiljø i kommunen
28/23	Forenklet etterlevelseskontroll - tilbakemelding i fra kommunedirektøren
29/23	Referatsaker
30/23	Evaluering av kontrollutvalgets arbeid i valgperioden 2019-2023 - ny behandling
31/23	Eventuelt
32/23	Godkjenning av dagens protokoll - 24. oktober 2023

Forvaltningsrevisjonsrapport; Arbeidsmiljø i kommunen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

24.10.2023

Saknr

27/23

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/33 - 4

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar rapporten «Arbeidsmiljø i Røros kommune» til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport om arbeidsmiljø til etterretning.

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:
 - a. sørge for økt gjennomføring av medarbeidersamtaler med ansatte
 - b. sørge for kontinuerlig arbeid med samarbeidsklimaet
 - c. sørge for at arbeidsmiljøutvalget ivaretar følgende punkt:
 - i. Valgordning i samsvar med krav
 - ii. Opplæring av medlemmer
 - iii. Utfører sine oppgaver i henhold til regelverket
 - iv. Inkluderer bedriftshelsetjenesten i utvalget
 - v. Gjøre innkallinger, protokoller og årsrapporter tilgjengelig for organisasjonen
 - d. Sørge for trepartssamarbeid i arbeidet med forebygging av sykefravær på virksomhetsnivå
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 30.04.2023.

Vedlegg:

- Forvaltningsrevisjonsrapport Arbeidsmiljø i Røros kommune – *eget vedlegg*

Saksbakgrunn:

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjonen 20.09.22, i sak 28/22.

Prosjektplan ble behandlet den 24. januar 2023 i sak 03/23, hvor problemstillingene og rammene for prosjektet ble fastsatt.

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført forvaltningsrevisjonen i perioden februar 2023 til september 2023.

Forvaltningsrevisjonsrapporten :Problemstilling

Følgende problemstilling er besvart i rapporten:

- Har Røros kommune et forsvarlig arbeidsmiljø, ut fra følgende faktorer:
 - Informasjon og drøfting med tillitsvalgte
 - Verneombudsrollen
 - Dialog mellom leder og ansatt (medarbeidersamtaler)
 - Formelle samarbeidsfora
 - Administrasjonsutvalg

- Arbeidsmiljøutvalg

- Sykefraværets påvirkning på arbeidsmiljøet og arbeidsmiljøets påvirkning av sykefraværet (beskrivende)

Avgrensning av undersøkelsen

Forvaltningsrevisjonen undersøker:

- hvordan kommunen som arbeidsgiver overordnet sett ivaretar de ulike punktene. Deretter går revisor i dybden innenfor institusjonstjenesten.
- problemstillingen opp mot sykefravær og hvordan formelle samarbeidsfora, tillitsvalgte, verneombud og nærmeste leder blir involvert i dette arbeidet.

Forvaltningsrevisjonen har ikke:

- en full gjennomgang av kommunens arbeid med sykefravær, men tillitsvalgtes og verneombudets involvering i arbeidet.
- en gjennomgang av hvordan oppfølging av enkeltansatte skjer når det gjelder undersøkelsen av tillitsvalgtes og verneombudets involvering
- undersøkt kommunens samarbeid med NAV arbeidslivssenter eller andre eksterne knyttet til sykefravær.

Forvaltningsrevisjonen handler ikke

- om ytringsklima og varsling fordi det i 2019 ble gjennomført en forvaltningsrevisjon innenfor disse temaene.

Metode

Informasjonen som er presentert i dette prosjektet, er hentet inn gjennom intervju, dokumentgjennomgang, observasjon og elektronisk spørreskjema.

Intervju er gjennomført med åtte arbeidsgiverrepresentanter, fire tillitsvalgte, hovedverneombudet, to verneombud og kommunens kontaktperson i bedriftshelsetjenesten. For alle intervjuene er det skrevet referater som er godkjent av informantene.

Spørreundersøkelse er brukt for å få en bred tilbakemelding fra ansatte om deres erfaringer knyttet til viktige elementer i sykefraværets påvirkning på arbeidsmiljøet, og arbeidsmiljøets påvirkning av sykefraværet. Alle fast ansatte ved institusjonstjenesten er spurt, og av 108 personer har 71 personer svart. Det gir en svarprosent på 66, og samlet er det mer enn 55 % som har besvart undersøkelsen både ved Gjøsvika og Øverhagen.

Svarprosenten er et tilstrekkelig grunnlag til å benytte som datagrunnlag i rapporten.

Konklusjon

Revisor konkluderer med at Røros kommune i hovedsak har et forsvarlig arbeidsmiljø på systemnivå, med potensiale for forbedring på lokalt nivå. Videre konkluderer revisor med at Røros kommune i all hovedsak har sørget for ansattmedvirkning i tråd med regelverk og avtaler.

- Det er etablert system for involvering av tillitsvalgte både på overordnet nivå og i virksomhetene, men ved institusjonsbaserte tjenester savner revisor mer systematisk bruk av arbeidsmiljøgruppene
- Det er etablert en vernestruktur med hovedverneombud og lokale verneombud hvor det gjennomføres systematiske møter, men verneombudene opplever ikke tilstrekkelig tid til å utføre vervet.
- Ved de institusjonsbaserte tjenester bør de etablerte arbeidsmiljøgruppene involveres i det forebyggende arbeidet med sykefravær og systematisk arbeidsmiljøutvikling.
- Det er et potensiale for mer systematisk gjennomføring av medarbeidersamtaler
- Samarbeidsklimaet mellom kollegaer ved institusjonsbaserte tjenester oppleves for flertallet som godt, men kommunen bør ha søkelys på dette fordi det oppleves ulikt på virksomhetene. Samarbeidsklimaet bør kartlegges videre.
- Revisor konkluderer med at Røros kommune har administrasjonsutvalg og arbeidsmiljøutvalg, slik regelverket krever. Arbeidet i arbeidsmiljøutvalget kan forbedres.

- Sykefraværet påvirker arbeidsmiljøet først og fremst der det skjer endringer i arbeidsoppgavene, og der arbeidsmengden øker slik at det samlede arbeidspresset blir høyere. Arbeidsmiljøet påvirker sykefraværet i ulike situasjoner. Ansatte trives i hovedsak, men det er forbedringsområder for å øke trivselen.

Revisjonens anbefalinger

Med bakgrunn i Revisjon Midt-Norge SA sin gjennomgang vil revisjonen anbefale Røros kommune å gjennomføre følgende:

- Sørg for økt gjennomføring av medarbeidersamtaler med ansatte
- Sørg for kontinuerlig arbeid med samarbeidsklimaet
- Sørg for at arbeidsmiljøutvalget ivaretar følgende punkt:
 - Valgordning i samsvar med krav
 - Opplæring av medlemmer
 - Utfører sine oppgaver i henhold til regelverket
 - Inkluderer bedriftshelsetjenesten i utvalget
 - Gjøre innkallinger, protokoller og årsrapporter tilgjengelig for organisasjonen
- Sørg for trepartssamarbeid i arbeidet med forebygging av sykefravær på virksomhetsnivå

Kommunedirektørens høringsuttalelse

Kommunedirektør har i brev, datert 27.09.2023, gitt uttalelse til rapporten. Uttalelsen er innarbeidet som vedlegg i rapporten. Kommunedirektør støtter i hovedsak revisors vurderinger og konklusjoner, og revisor har gjort noen suppleringer.

Revisor har kommentert noen av kommunedirektørens kommentarer i kapittel 1.3 i rapporten. Dette kapittelet tydeliggjør at kommunedirektøren vil legge til rette der det er påpekt mangler, men samtidig kommer det frem supplerende opplysninger til et prosjekt om samarbeid mellom ledere, verneombud og tillitsvalgte ved Gjøsvika og ulike syn på om prinsipielle saker skal løses i IA-utvalget eller AMU. utfordringer rundt tilrettelegging for sykemeldte og rekrutteringsutfordringer er også belyst.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet mener at rapporten svarer opp problemstillingene som ble fastsatt for undersøkelsen. Kommunedirektørens høringsuttalelse viser at det vil arbeides på alle nivå i organisasjonen for å utvikle organisasjonen som helhet med tema som denne forvaltningsrevisjonen omhandler. Revisjonens forslag til oppfølgingspunkter anbefales fulgt. Sekretariatet foreslår at fristen for oppfølging settes til 6 måneder, slik at tiltakene kan prøves ut.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor vil møte i kontrollutvalget for å presentere rapporten samt kunne svare på eventuelle spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Forenklet etterlevelseskontroll - tilbakemelding i fra kommunedirektøren

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

24.10.2023

Saknr

28/23

Saksbehandler Torill Bakken**Arkivkode** FE-216**Arkivsaknr** 23/195 - 12

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens tilbakemelding angående etterlevelseskontroll 2022 til orientering.

Vedlegg:

- Tilbakemelding fra kommunedirektøren

Saksopplysninger:

Revisor har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med kommunens etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på etterlevelse av kapittel 25 Internkontroll i kommuneloven.

Revisor har kontrollert kommunens behandling av selvkostfond og om kommunen har etterlevd forskrift om selvkost § 8:

1. Overskudd er avsatt til selvkostfond og tilbakeført ved å finansiere fremtidige underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto
2. Underskudd er dekket inn ved bruk av selvkostfond eller fremført til dekning i et senere år. Fremført underskudd er dekket inn av fremtidige overskudd seneste i det femte året etter at underskuddet oppsto.
3. Beregnede renteinntekter er tillagt selvkostfond

Revisor konkluderte slik:

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er revisjonen ikke blitt oppmerksomme på noe som gir grunn til å tro at Røros kommune ikke i det alt vesentlige har etterlevd forskrift om selvkost § 8.

Selvkostveilederen gir retningslinjer og anbefalinger om at kommunene ikke skal bygge opp fond over lengre tid, men at dette skal tilbakeføres senest i år t+5. Fra og med 2020 er dette tatt inn i kommuneloven og kravet er at overskudd skal tilbakeføres ved å finansiere fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto, jfr. selvkostforskriftens § 8. Tilsvarende gjelder for underskudd som skal dekkes inn senest i år t+5.

I kontrollert periode har Røros kommune hatt overskudd som ikke har vært utlignet innen 5 års fristen.

Per 31.12.22 er imidlertid disse utlignet, og de anser forholdet som bragt i orden. Revisor gjør oppmerksom på at Røros kommune også har et overskudd på byggesak fra 2018, som senest må utlignes i 2023.

Revisors uttalelse er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Røros kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Etterlevelseskontrollen ble behandlet av kontrollutvalget i møte 05.09, sak 20/23.

Følgende vedtak ble fattet:

1. Kontrollutvalget tar revisors uttalelse til orientering og ber kommunedirektøren merke seg revisors konklusjon.

2. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om en skriftlig tilbakerapportering til utvalget om hvordan overskuddet er utlignet innen kontrollutvalgets neste møte.

Vurdering:

Sekretariatet viser til kommunedirektørens tilbakemelding.

I tilbakemeldingen er punktene revisor har i konklusjonen svart opp.

Kontrollutvalget kan ta tilbakemeldingen til orientering.

KONSEK TRØNDELAG IKS
Postboks 2564

7735 STEINKJER

Røros/Plaassja, 15.10.2023

<i>Vår ref.</i>	<i>Løpenr.</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Saksbehandler</i>	<i>Deres ref.</i>
23/162-3	11521/23	041	Roger Mikkelsen 920 15 808	2023/3053-11

SVAR - MELDING OM VEDTAK

Angående forenklet etterlevelseskontroll for selvkostområdene. Det ble i kontrollen konkludert med at kommunene forvalter disse områdene i tråd med lover og forskrifter med tilfredsstillende kontroll. Videre ble det nevnt at et av områdene, byggesak, har et akkumulert overskudd som skal utlignes, både i 2023 og i etterfølgende år.

Alle kommunens selvkostfond rapporteres i en egen note i årsregnskapet. Denne noten er en del av et omfattende datasett, som også inneholder en flerårig oversikt over hvordan de forskjellige områdene vi utvikle seg i forhold til gebyrinntekt og kostnadsnivå. Notene viser også forventet saldo for hvert år for fondene. Under følger forkalkylen for årene 2023 til 2027 for byggesaksfondet. Oversikten viser hvordan saldo fondet vil utvikle seg i disse årene, med tanke på utligning av tidligere års overskudd. Det er viktig å understreke at dette er en forkalkyle, og tallene i rapporten kan påvirkes både av lønns- og prisstigning, aktivitetsnivå med tanke på antall byggesaker og andre faktorer.

Forkalkylen viser at fondet skal ha saldo 0,- ved utgangen av 2027, med tanke på akkumulerte overskudd per utgangen av 2023. Eventuelle overskudd i årene fom 2024 vil kunne føre til positiv saldo ved utgangen av 2027, men dette vil da være beløp som skal utlignes i senere år. Det er for selvkostområder svært viktig å holde oversikt over når overskudd eller underskudd skal utlignes, så det kan ofte bli misvisende å se isolert på fondssaldo for et år, uten å ta historikken bak saldoen med i betraktning.

Byggesaker

Hjem Grunnlagsdata Rapporter Forrige Neste

Endring gebyrgrunnlag: 7,1 % -46,4 % 56,1 % 9,9 % 25,0 %

Byggesaker	2022 Budsjett- kalkyle	2022 Etterkalkyle selvkost	2023 Prognose	2024 Budsjett	2025 Økonomiplan	2026 Økonomiplan	2027 Økonomiplan
162050 Gebyr	2 357 968	3 080 005	2 152 561	1 385 534	2 163 438	2 377 968	2 971 688
162016 Utslippstillatelse	0	107 250			0	0	0
Gebyrinntekter	2 357 968	3 187 255	2 152 561	1 385 534	2 163 438	2 377 968	2 971 688
17**** Refusjoner	0	337 674	255 000	255 000	0	0	0
Driftsinntekter	2 357 968	3 524 929	2 407 561	1 640 534	2 163 438	2 377 968	2 971 688
10**** Lønn	2 200 996	2 389 954	2 461 653	2 535 502	2 611 567	2 689 914	2 770 612
11**** Varer og tjenester	664 637	181 181	190 240	199 752	209 740	220 227	231 238
12**** Varer og tjenester	0	83 233	87 395	91 764	96 353	101 170	106 229
Direkte driftsutgifter	2 865 633	2 654 368	2 739 287	2 827 019	2 917 660	3 011 311	3 108 078
Direkte kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0
Indirekte driftsutgifter (netto)	147 950	97 961	101 879	105 954	110 192	114 600	119 184
Indirekte kostnader	147 950	97 961	101 879	105 954	110 192	114 600	119 184
Driftskostnader	3 013 583	2 752 329	2 841 166	2 932 973	3 027 852	3 125 911	3 227 262
±/ Bruk av/avsetning til bundne fond	605 615	0		1 292 439	864 414	747 943	250 967
±/ Overstyring bruk av/avsetning til selvkostfond							4 608
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	2 407 968	2 414 655	2 586 166	1 385 534	2 163 438	2 377 968	2 971 688
Resultat	-655 615	772 600	-433 605	-1 292 439	-864 414	-747 943	-255 575
Selvkostgrad (%)	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Selvkostfond 01.01	1 873 389	2 445 608	3 318 344	2 998 876	1 791 603	976 671	250 968
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-655 615	772 600	-433 605	-1 292 439	-864 414	-747 943	-255 575
+/. Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-34 776	100 136	114 137	-85 166	49 482	22 240	4 607
Selvkostfond 31.12	1 252 550	3 318 344	2 998 876	1 791 603	976 671	250 968	0

Etterkalkyle og prognose

Korriger

IB fremførbart

Beholde

Inkluder

Med hilsen
Rossen tjeilte / Røros kommune

Roger Mikkelsen
Økonomileder
roger.mikkelsen@roros.kommune.no

Kopi:

Vedlegg:

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

24.10.2023

Saknr

29/23

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/315 - 3

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar referatsakene presentert i møte 24. oktober 2023 til orientering.

Vedlegg:

- Bernt svarer; Inhabiliteten må knyttes til særegne forhold
- Kravet om kjønnsmessig balanse gjelder formannskapet som helhet
- Lurer du på om du er inhabil - dette bør du vite

Saksopplysninger:

Sekretariatet vil presentere følgende dokumenter som referatsaker:

1. Artikkel i Kommunal Rapport hvor Bernt svarer på spørsmål om kommunestyret og administrasjonen inhabil når kommunestyret skal avgjøre anke i dom om ulovlig gjengjeldelse
2. Artikkel i Kommunal Rapport hvor Bernt svarer på spørsmål om kjønnsmessig balanse
3. Artikkel i Kommunal Rapport om habilitetssaker

Inhabiliteten må knyttes til «særegne forhold»

Kommunal Rapport 04.09.2023, Jan Fridthjof Bernt professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Er kommunestyret og administrasjonen inhabil når kommunestyret skal avgjøre anke i dom om ulovlig gjengjeldelse?

SPØRSMÅL: En kommune er dømt i tingretten for ulovlig gjengjeldelse i arbeidsforhold. Noe av gjengjeldelsen gjaldt uttalelser som rådmann og ordfører skal ha kommet med som skal ha vært rettet mot varsleren som saksøkte kommunen.

Noen av kommunestyremedlemmene vitnet i tingretten da retten behandlet saken om gjengjeldelse. Kommunestyret har vedtatt å anke dommen fra tingretten. I hvilken grad blir reglene om habilitet gjort gjeldende når spørsmålet om anke skal avgjøres av kommunestyret hvis både administrasjonen og noen av politikerne omfattes av kritikken fra tingretten eller har vært involvert som vitner?

SVAR: Reglene i forvaltningsloven om inhabilitet gjelder både for tilsatte i administrasjonen og for de folkevalgte i kommunen, se [kommunelovens §§ 11–10 og 13-3](#), begges første avsnitt. I [forvaltningslovens § 6](#) første avsnitt er det fastslått at den som er inhabil, ikke skal medvirke ved «å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak».

«Avgjørelse i en forvaltningssak» er her et videre begrep enn «vedtak» etter forvaltningsloven. Det omfatter alle beslutninger som tas ved vedtak i administrasjonen eller i et folkevalgt organ, også innstillinger, anbefalinger eller som her beslutning om å anmelde et forhold eller påanke en dom.

Dette må også gjelde når det er spørsmål om anke mot en dom om ulovlig gjengjeldelse overfor en arbeidstaker som har varslet etter reglene i arbeidsmiljøloven. [Se § 2 A-4 i denne](#). Utgangspunktet er her at det er kommunen som anker, ikke de enkelte tilsatte eller folkevalgte. Spørsmålet blir da hvem som kan medvirke når kommunen skal tas stilling til om man vil forfølge denne saken slik, eller om kommunen skal la denne dommen være siste ord i saken.

Dette vil måtte vurderes for den enkelte folkevalgte eller tilsatte. Vurderingstemaet er her etter [forvaltningslovens § 6 andre avsnitt](#) om «særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet». Her vil det ikke være tilstrekkelig for at det skal foreligge inhabilitet, at den tilsatte eller folkevalgte tidligere har tatt standpunkt til dette erstatningskravet fra varsleren.

Dette er en del av arbeidsoppgaven som tilsatt eller folkevalgt, og er dermed ikke i seg selv «særegne forhold». Inhabilitet vil bare foreligge hvis den tilsatte eller folkevalgte har en slik særlig tilknytning til det saksforholdet varslingen gjaldt, eller et så sterkt personlig engasjement i dette, at det går klart og vesentlig ut over det som følger av vervet som folkevalgt.

Det at noen av de folkevalgte har opptrådt som vitner i saken, og i den forbindelse forsvart kommunens opptreden, kan derfor ikke skape inhabilitet. Inhabeten må knytte seg til det underliggende forholdet, altså det som det ble varslet om, eller hvordan det ble reagert overfor varsleren.

Det betyr at hvis ikke det foreligger helt spesielle personlige forhold, vil inhabilitet normalt bare være et tema for tilsatte i administrasjonen som tingretten fant hadde et helt særlig

personlig ansvar, enten for det forhold varslet dreide seg om, eller for de beslutningene som ble tatt som tingretten fant var ulovlig gjengjeldelse.

Et viktig poeng her er at når det som her er tale om å treffe beslutning om anke mot en dom som går mot kommunen, er inhabilitetsreglenes formål ikke bare å verne varsleren mot å måtte gå en ny runde i retten. Også den som måtte ha blitt personlig kritisert i en slik dom, kan ha en legitim interesse i å få overprøvd rettens vurderinger.

Det som er vurderingstema når kommunestyret skal ta stilling til om det skal ankes, er dels hvordan man vurderer muligheten for å få medhold i ankesaken, og dels om det er urimelig overfor varsleren å tvinge hen inn i en ny runde i rettssystemet. Ett tema vil være kommunens egen interesse i å unngå å treffe et vedtak som kan medføre ytterligere økonomisk ansvar og tap av politisk og moralsk respekt.

Dette tilsier i første rekke at kommunestyret i egen interesse må være nøye med å unngå at saken utredes og legges fram av tilsatte i administrasjonen som har et personlig ansvar for det forholdet det ble varslet om. og for de tiltak som tingretten la til grunn var ulovlig gjengjeldelse.

Kravet om kjønnsmessig balanse gjelder formannskapet som helhet

Kommunal Rapport 25.09.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Når formannskapet skal velges ved avtalevalg, har ett parti bare kvinner på lista, de andre har ingen. Er det lov?

SPØRSMÅL: Ved valg til formannskap i vår kommune har partiene blitt enige om å gjennomføre dette som avtalevalg. Ved dette ønsker tre av partiene å stille felles liste med henholdsvis tre og to av listens medlemmer fra disse i formannskapet, mens den tredje samarbeidspartneren får første varamedlem for denne listen.

Det største partiet av disse tre ønsker å stille med tre kvinner på listen til formannskapet, det nest største med to menn. De to partiene som ikke er med i dette listesamarbeidet, stiller med én mann hver.

Spørsmålet er om dette er lovlig når en gjennomfører det som avtalevalg.

SVAR: [Kommuneloven § 7-7](#) krever at ved avtalevalg skal det angis i innstillingen «hvilket parti eller hvilken gruppe medlemmene representerer», og eventuelt «varamedlemmer for hvert parti eller gruppe».

Første spørsmål blir da om det utelukker at det settes opp en felles liste varamedlemmer for to eller flere partier eller grupper som er representert i kommunestyret. Eller om det er adgang for to eller flere partier eller grupper her til å «stille felles liste» ved dette valget, og da med felles liste over varamedlemmer.

Dette har ingen betydning for valget av medlemmer til organet, det skjer under ett for alle medlemmer slik det er avtalt i innstillingen. Men det vil være avgjørende hvor hvilket varamedlem som skal innkalles ved forfall av et av de faste medlemmene; om det er første varamedlem på den felles listen for varamedlemmer for de samarbeidende partiene, eller om det er første av varamedlemmene fra det av det parti eller gruppe som det medlem som har forfall, tilhører.

Lovens ordlyd gir ikke noe sikkert svar på dette, men det er vanskelig å se at det er noen avgjørende grunn til at ikke det skulle være lovlig å lage en slik felles liste over medlemmer og varamedlemmer.

Ved forholdsvalg etter [kommunelovens § 7-5](#) har vi (første avsnitt, siste setning) en bestemmelse om «en fellesliste som utgår fra flere partier eller grupper», og det er da naturlig å lese § 7-7 slik at det også er adgang til å etablere en slik «fellesliste» ved avtalevalg. Det må da komme til uttrykk ved at de partier eller grupper som samarbeider, viser dette ved en felles betegnelse for den gruppe disse representerer, og at det samme gjøres på en felles liste over varamedlemmer.

Ved avtalevalg er krav om kjønnsmessig balanse rettet mot organet som helhet. Dette må ivaretas ved sammensetningen av medlemmer i innstillingen. Ved avtalevalg til formannskapet gjelder det så langt det finnes medlemmer av det underrepresenterte kjønn i kommunestyret, uavhengig av partilknytning.

Dette må altså løses i fellesskap ved utforming av listen i innstillingen til avtalevalget. Noe tilsvarende krav gjelder ikke for listen over varamedlemmer. Disse rykker inn i nummerrekkefølge ved forfall i den gruppe de tilhører ved dette valget.

I det eksemplet du viser her, vil tre av sju formannskapsmedlemmer være kvinner. Lovens krav om kjønnsmessig balanse ved avtalevalg vil da være oppfylt, selv om ingen av de to samarbeidende partiene har grupper som ville vært lovlige ved forholdsvalg.

Lurer du på om du er inhabil? Dette bør du vite

Kommunal Rapport 03.10.2023

Det er ikke farlig å være inhabil som politiker, men det blir feil hvis du ikke opplyser om det.

Habilitetssaker i rikspolitikken de siste månedene har satt habilitet for politikere på dagsordenen. Også lokal- og fylkestingspolitikere må forholde seg til habilitetsregler, og de fleste kommuner og fylker har greie regler for dette. Er du ny i kommunestyret eller fylkestinget, er habilitetsregler noe du må sette deg inn i.

Inhabilitet eller ugildhet innebærer at det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tilliten til en persons upartiskhet. Slike omstendigheter kan være slektskap til den saken gjelder eller økonomiske interesser i utfallet av saken. Hvis man er inhabil, skal man ikke delta i behandling av saken.

«Når kan jeg være inhabil?»

Fagsjef for Folkevalgprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, forteller i Kommunal Rapports podkast Kontrollutvalget, om hvordan man går fram når man skal få sin habilitet vurdert. Det starter med at den enkelte representant selv skjønner at «nå kommer en sak der jeg kan være inhabil».

1. Når du får saker til behandling må du spørre deg selv: Er det noe ved denne saken som gjør at man kan stille spørsmål ved min habilitet? Hvis du er i tvil, meld ifra til ordfører i god tid før møtet, så ordfører kan få administrasjonen til å vurdere habiliteten din. Husk å gi alle nødvendige opplysninger.
2. Når du kommer til møtet og saken åpnes, ber du om ordet, går på talerstolen og forklarer situasjonen. Eksempel: Min ektefelle har økonomiske interesser i denne saken. Så trer du til side mens kollegiet behandler saken om din habilitet. Ordfører vil ofte komme med en tilråding. Hen vil kanskje si at jeg råder kommunestyret å erklære representanten for inhabil. Så stemmes det. Noen ganger er det kanskje også en liten debatt hvis det er uenighet.
3. Dersom kommunestyret eller fylkestinget har bestemt at du er inhabil, får du ikke delta i behandlingen av saken. Da må du fratre, og sette deg bak i rommet eller på siden. Du trenger ikke å forlate rommet.
4. Når dette er godt forberedt, har man ofte innkalt vara som tar plass i behandlingen av saken.

Tren habilitetsmuskelen

I KS' folkevalgprogram, som er en slags politikeropplæring, brukes det mye tid på dette temaet. Det blir brukt eksempler, og man trener rett og slett opp habilitetsmuskelen.

Fagsjef for Folkevalgprogrammet i KS, Dag-Henrik Sandbakken, mener det er lurt å trene på habilitetseksempler.

Dersom man har vært med på å behandle en sak og har vært inhabil, kan vedtaket bli ugyldig. Vedtaket kan klages inn til lovlighetskontroll hos Statsforvalteren og departementet.

– Det er viktig at habilitetsreglene ikke er et bekvemmelighetsflagg. Du skal ikke be om å bli erklært inhabil fordi saken blir litt vanskelig for deg, eller at det blir litt for nært med naboer, bekjente eller kollegaer, sier Sandbakken.

Engasjement fører heller ikke til inhabilitet. Om du har snakket varmt for en sak fra talerstolen i kommunestyret, drevet en Facebook-gruppe for en sak, gått i demonstrasjonstog for den samme saken, er du ikke inhabil når saken kommer til kommunestyret. Et eksempel på dette er en utbygging du er veldig imot, og som du har engasjert deg for å stoppe.

Av og til vedtar kommunestyret at en representant er inhabil for å være på den sikre siden. Et eksempel er fra Indre Østfold, der en representant hadde et nært vennskap til en utbygger. Han kunne vært habil, men meldte seg inhabil for unngå unødige spekulasjoner.

Aksjer og folkevalgte

Å eie aksjer som folkevalgt, er en tematikk som er blitt mye diskutert etter oppmerksomheten rundt Erna Solbergs ektefelle Sindre Finnes' aksjekjøp. Det er fullt mulig for alle å handle aksjer selv om man sitter i et kommunestyre eller fylkesting. Og det er ikke like problematisk som for rikspolitikere og særlig regjeringsmedlemmer, påpeker Sandbakken.

– Men kjøper du aksjer i et lokalt selskap, må du passe på dersom det kommer en sak til kommunestyret eller fylkestinget som omhandler det selskapet, sier Sandbakken.

Dette lurer de fleste på

Kommunal Rapport har spurt to ordførere om hvordan de håndterer habilitet. Høyre-ordfører Beate Skretting i Grimstad sier den vanligste årsaken til at politikerne vil ha sin habilitet vurdert, er at man har verv som, for eksempel som styremedlem, eller er ansatt i det firmaet en aktuell sak angår.

– Noen ganger vurderes også habilitet når det gjelder nært vennskap eller andre relasjoner, sier Skretting.

Ordfører Beate Skretting (H) i Grimstad i Agder har selv vært inhabil på grunn av mannens styreverv.

Senterparti-ordfører Ida Stuberg i Inderøy nevner også styreverv som én av de vanligste årsakene til at folk vil ha sin habilitet vurdert.

– Den vanligste årsaken tror jeg må være når det er snakk om økonomiske tilskudd til diverse lag og foreninger der lokalpolitikere er medlemmer av styret i organisasjonen. Det kan for eksempel være styremedlem i et idrettslag som har søkt om økonomisk tilskudd til snøscooter eller lignende, sier hun.

Skretting sier at noen avgjørelser kan være vanskeligere enn andre.

– Det kan være vanskelig å vurdere habilitet når det gjelder relasjoner og nære vennskap som ikke faller inn under noen automatiske habilitetsregler i forvaltningsloven, men som er mer skjønsmessig vurdering av såkalt særegne forhold, sier hun.

De to ordførerne opplever ikke habilitetshåndteringen som generelt problematisk.

– Vi har stor bevissthet rundt dette, og det gjøres gode vurderinger av jurist når habilitetsspørsmål reises, sier Skretting.

– Lokalpolitikere er engasjerte folk og har tillitsverv ved siden av politikken. Min opplevelse er at kommunestyrets representanter er observante på å stille spørsmål når det oppstår forhold som krever habilitetsvurdering, sier Stuberg.

Ordførerne har vært inhabile

Skretting var inhabil i en sak om et idrettslag der mannen hennes var nestleder i klubben.

– Jeg stilte spørsmål om min habilitet i forkant av møtet, kommunestyret vurderte habilitetsspørsmålet, og saken ble behandlet uten at jeg deltok, sier hun.

Stuberg har også vært inhabil. Et eksempel var ved behandling av en sak om et samfunnshus hvor broren hennes var styreleder. Styret hadde søkt om fondsmidler til bolystiltak. Stuberg trådte til side mens saken ble behandlet.

– Et annet eksempel er at jeg er styreleder i Oi! trøndersk mat og drikke. Dette selskapet har gjennomført arbeidet med å revidere trøndersk matmanifest. Da Inderøy kommune skulle behandle saken politisk om kommunen også skulle tiltre det reviderte matmanifestet, ba jeg kommunestyret vurdere min habilitet, og trådte til side. Jeg ble erklært inhabil og deltok ikke i behandling av saken, sier Stuberg.

Evaluering av kontrollutvalgets arbeid i valgperioden 2019-2023 - ny behandling

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Røros kommune	Møtedato 24.10.2023	Saknr 30/23
Saksbehandler Torill Bakken		
Arkivkode FE-033		
Arkivsaknr 23/31 - 9		

Forslag til vedtak:

Evalueringen legges til grunn for det videre arbeidet i kontrollutvalget i neste valgperiode.

Vedlegg:

-Evalueringskjema

Tidligere behandling:

Saken sto på sakskartet i forrige møte, sak 24/23 hvor utvalget fattet følgende vedtak:
Skjema fylles ut av hvert enkelt medlem og gjennomgås i neste møte.

Saken legges nå fram på nytt.

Saksopplysninger:

Målet med evalueringen er å bidra til læring og forbedring ved sette søkelys på hvordan kontrollutvalget fyller sin kontrollfunksjon og hvordan de har arbeidet. Det innebærer en egenvurdering av hvordan kontrollutvalget har fungert.

Til høsten er det en ny valgperioden og det vil være nyttig å få innspill til forbedringer eller tiltak som kan gjøres for at et nytt kontrollutvalg skal få en så god startsom mulig.

Sekretariatet har utarbeidet et skjema som er vedlagt saken, og som er utgangspunkt for evalueringen. Dette kan det gjøres justeringer på dersom utvalget mener det er hensiktsmessig.

Kontrollutvalgsmedlemmene oppfordres til å ha fylt ut skjemaet på forhånd. Det blir gjennomført en felles evaluering i møtet, og ut fra hva som kommer frem, kan det ev. legges en plan på hvordan det skal følges opp.

Sekretariatet foreslår at evalueringen legges til grunn for det videre arbeidet i kontrollutvalget.

**Skjema for evaluering av arbeidet i
kontrollutvalget (KUV) i Røros kontrollutvalg**

Nr.	Spørsmål	Svar
1	I hvilken grad har møtene blitt gjennomført på en effektiv og engasjerende måte?	
2	Har antallet møter vært tilstrekkelig i forhold til saksmengde?	
3	Har KUV klart å fylle kontrollfunksjonen på en god måte? Hva kan gjøres bedre?	
4	I hvilken grad har KUV hatt økonomiske rammer til å gjennomføre oppgavene på en god måte?	
5	Hvordan tror du at blir KUV oppfattet av andre sentrale aktører, slik som kommunestyret og administrasjonen?	
6	Har kommunestyret og administrasjonen forståelse for hvilken rolle og ansvar KUV har? Hvordan kan KUV bidra til en god forståelse?	
7	Er det klare roller og klar ansvarsdeling mellom KUV, kommunestyret og administrasjonen?	
8	I hvilken grad er KUV synlig nok på kommunen sin hjemmeside?	

9	Bør KUV gjøre mer og/ eller mindre av noe?	
10	Hvordan har samarbeidet med revisor fungert? Hva kan gjøres bedre?	
11	Hvordan har samarbeidet med sekretariatet fungert? Hva kan gjøres bedre?	
12	Hvilke forbedringstiltak kan gjennomføres?	
13	Hva bør folkevalgtopplæringen for KUV inneholde og hvor omfattende bør den være?	
14	Annet	

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

24.10.2023

Saknr

31/23

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/315 - 4

Forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger:

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget bør/kan/må ta tak i.

På grunn av sakens karakter, kan det være mulig at møtet må lukkes dersom det skal behandles taushetsbelagte opplysninger, jf Offentlighetslovens § 13.

Godkjenning av dagens protokoll - 24. oktober 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Røros kommune

Møtedato

24.10.2023

Saknr

32/23

Saksbehandler Torill Bakken

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/315 - 2

Forslag til vedtak:

Møteprotokollen i fra dagens møte i kontrollutvalget den 24. oktober 2023, godkjennes.

Saksopplysninger:

Det anbefales at protokollen gjennomgås og godkjennes etter møtet. Protokollen vil bli offentliggjort på våre nettsider umiddelbart etter godkjenning.

Konklusjon:

Protokollen gjennomgås og godkjennes etter møtet.